

Inkluzívne vzdelávanie preniká do života škôl len pomaly

Štátna školská inšpekcia posudzovala v školskom roku 2023/2024 v 11 vybraných základných školách podmienky inkluzívneho vzdelávania.

V sledovaných školách sa vzdelávala viac ako tretina žiakov z marginalizovanej rómskej komunity, takmer pätina žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia a 11,8 % žiakov so zdravotným znevýhodnením. Práve tieto skupiny žiakov sú vo vyššej miere ohrozené predčasným ukončením povinnej školskej dochádzky, neprospievaním a vysokou absenciou.

“Podmienky inkluzívneho vzdelávania vyhodnocujeme prostredníctvom **indexu inklúzie**, ktorý kladie dôraz na inkluzívne hodnoty a princípy vzájomne prepojené v troch sledovaných oblastiach: budovanie inkluzívnej kultúry, tvorba inkluzívnej politiky a rozvíjanie inkluzívnej praxe. Dokážeme identifikovať silné a slabé stránky inkluzívneho vzdelávania, bariéry a nerovnosti vo vzdelávaní a rizikové faktory, ktoré ovplyvňujú mieru inklúzie,” priblížila hlavná školská inšpektorka Alžbeta Štofková Dianovská.

Zo zistení vyplynulo, že index inklúzie v kontrolovaných školách dosiahol 60,7 %. I keď niektoré školy prejavili záujem o inkluzívne vzdelávanie, vo väčšine z nich sa vyskytovali problémy a nedostatky, a to celkovo v budovaní inkluzívnej kultúry. Zmienky o inklúzii chýbali v školských vzdelávacích programoch, učitelia z takmer 73 % škôl uviedli, že nie sú odborne pripravení na inkluzívne vzdelávanie. Vytváranie inkluzívnej kultúry v dvoch tretinách škôl oslabovali i vzťahy medzi učiteľmi a žiakmi, ktoré neposkytovali v dostatočnej miere pocit istoty a bezpečia. Súčasne postoje väčšiny žiakov voči žiakom so ŠVVP boli odmietavé a málo ústretové.

“Každý žiak sa v škole má cítiť vítaný a akceptovaný, k tomu má smerovať poslanie a vízia školy. Škola je priestor, kde sa majú formovať priateľské postoje žiakov k ohrozeným skupinám žiakov. Diskriminácia a bariéry sú v školskom prostredí neakceptovateľné. Častokrát pomôže aj nadviazanie partnerstva s inou školou, aby si mohli školy odovzdávať skúsenosti a dobrú prax. Alarmujúci je vysoký počet vymeškaných hodín, pričom práve pri týchto žiakoch dlhodobé a neriešené záškoláctvo prináša ďalšie problémy, ktoré znižujú šancu na ich budúce uplatnenie v živote. Za veľký problém považujeme aj to, že viac ako 70 % hodnotených subjektov **nemalo vybudované bezbariérové prostredie** v interiéri ani v exteriéri,” uviedla Štofková Dianovská.

Takmer polovica škôl nemala kompletnú dokumentáciu žiakov so špeciálnymi potrebami, nemali aktualizované ani skompletizované individuálne vzdelávacie programy. Vo väčšine škôl chýbala pedagogická a orientačná diagnostika.

Čo sa týka pedagogických asistentov, využíva ich len polovica škôl, avšak málo efektívne. Tí by pritom mali podporovať samostatnosť a vytvárať také podmienky žiakom, aby boli čo najmenej závislí od pomoci druhých. Veľkou pomocou je zriadenie podporného školského tímu, avšak v kontrolovaných školách mali značné rezervy: chýbali odborní zamestnanci a nedostatky boli identifikované aj v práci špeciálneho pedagóga.

Štátna školská inšpekcia okrem vypracovania koncepcnej stratégie inkluzívneho vzdelávania odporúča školám aj zaistiť právo na kvalitné vzdelávanie a poskytovanie podporných opatrení pre všetkých žiakov, ktorých potreby si to vyžadujú. Tie vychádzajú z pravidelnej a orientačnej diagnostiky.

“Slovenská republika sa zaviazala plniť medzinárodné dohovory, podľa ktorých nie je možné pokračovať v segregáčnom systéme nášho školstva. Otázka teda nezníe, či inkluzívne vzdelávať alebo nie, ale ako? Inkluzívne vzdelávanie je jedinou reálnou alternatívou,” uzavrela hlavná školská inšpektorka.

Všetky zistenia ako i odporúčania sú súčasťou správy [Podpora inkluzívneho vzdelávania žiakov základných škôl v SR v školskom roku 2023/2024 v SR](#)

pretrváva kumulovanie nedostatkov pri externých maturitách

Štátna školská inšpekcia (ŠŠI) aj v tomto školskom roku sledovala dodržiavanie pokynov MATURITA 2024 (Pokyny), ktoré vydal Národný inštitút vzdelávania a mládeže (NIVaM). V aktuálnom školskom roku vykonala kontrolu na 45 gymnáziách a 69 SOŠ. Výsledky ukázali viaceré pochybenia činnosti školských koordinátorov a administrátorov, ale aj predsedov predmetových maturitných komisií.

„Medzi najzávažnejšie nedostatky patrí napríklad nedodržanie času začiatku testovania stanoveného v harmonograme, či nedodržanie stanoveného času na doručenie a rozdanie zadaní. Ak chceme, aby boli maturitné skúšky skutočne objektívne, dodržiavanie Pokynov je viac než potrebné,“ uviedla hlavná školská inšpektorka Alžbeta Štofková Dianovská.

Priebeh testovania narúšalo i napr. nedodržanie pokynov pri práci s nahrávkami alebo nekorektné a neúplné zadávanie pokynov týkajúcich sa samotnej práce s testami, tak aj nevypnutie mobilného telefónu. Aj prerušenie oddeľovania odpovedových hárkov od kópií alebo neprítomnosť žiakov a administrátora v učebni počas zverejňovania zadaní mohlo mať vplyv na objektivitu testovania.

„Tieto zistenia nie sú novinkou, práve naopak, rovnaké problémy sa nám potvrdzujú každoročne. Preto opäť prízvukujem naše odporúčania riaditeľom škôl, a to zabezpečiť školského koordinátora, ktorý bude zodpovedne plniť všetky úkony spojené s externou časťou a písomnou formou internej časti maturitnej skúšky a zabezpečiť ich priebeh v súlade s Pokynmi,“ povedala Štofková Dianovská.

Viac informácií k zisteniam je v správe o Stave realizácie externej časti a písomnej formy internej časti maturitnej skúšky na gymnáziu a strednej odbornej škole v Slovenskej republike v školskom roku 2023/2024.